

ERRATAPEDIA

Van Erik Bindervoet verschenen eerder bij De Harmonie:

Tijdelijk zelfportret met hoofd en plaatsbepaling, oranje

De saaiste jongen ter wereld

De schilder en zijn model

Aap

Voor altijd voor het eerst

Het spook van de vrijheid

De mond van de waarheid

Het vuil van de schoonheid

De Iedereen/Elckerlijc

De olifant van Oostzaan

De droom van eb inkt diervoer

over het werkelijkheidsgehalte van de werkelijkheid

In voorbereiding: De Everharts (familieroman)

Met Robbert-Jan Henkes:

*Wijdlopige, brede en waarachtige beschrijving van de ongelukkige
reizen van het schip De Visstick en haar gezagvoerder Kapitein Iglo
(in samenwerking met Frans Bakker, René Windig en Eddie de Jong)*

Waar wij voor zijn en tegen

W. Shakespeare – Hamlet (in samenwerking met Aart Clercx)

Bloemsdag

De intocht van Christus in Amsterdam (in samenwerking met Aart Clercx)

Karl Kraus – De laatste dagen der mensheid (in samenwerking met Aart Clercx)

W. Shakespeare – Mackbeth (in samenwerking met Aart Clercx)

W. Shakespeare – Koning Lear (in samenwerking met Aart Clercx)

De Mannen van Minsk

ERIK BINDERVOET

ERRATAPEDIA

I hate slick and pretty things. I prefer mistakes and accidents. Which is why I like things like cuts and bruises – they're like little flowers.

I hate slick and pretty things. I prefer mistakes and accidents. Which is why I like things like cuts and bruises – they're like little flowers. I've always said that if you have a name for something, like 'cut' or 'bruise,' people will automatically be disturbed by it. But when you see the same thing in nature, and you don't know what it is, it can be very beautiful.

Who gives a fucking shit how long a scene is?

DAVID LYNCH

I have performed the necessary butchery. Here is the bleeding corpse.

HENRY JAMES

Okay, let's try that again, but this time good.

D.K. LYNCH

Erratapedia¹ – Inhoud²

I	In den beginne ³	7
II	Gorter en ik ⁴	10
III	Gorter zonder mij ⁵	33
IV	De schoenendoos ⁶	37
V	Oploskarma hergezien, vergegist, opverkocht en herbezocht ⁷	56
VI	In your dreams, baby ⁸	66
VII	Happy together ⁹	68
VIII	Krengenbrij in heksenketel ¹⁰	69
IX	vrouw #1 ¹¹	80
X	Ze zei ja ja ¹²	84
XI	Lofdicht op J.G. te A., op z'n 80 ste verjaardag, waar hij natuurlijk, hem kennende zoals wij hem kennen, niks van moet hebben maar ik doe het toch want all you need is lof ¹³	88
XII	Brief aan de cursisten ¹⁴	96
XIII	The importance of being speels ¹⁵	103
XIV	Temporary ornament ¹⁶	117

1 **555** voetnoten.
2 **16** voetnoten.
3 **36** voetnoten.
4 **90** voetnoten.
5 **13** voetnoten.
6 **73** voetnoten.
7 **44** voetnoten.
8 **13** voetnoten.

9 **6** voetnoten.
10 **54** voetnoten.
11 **28** voetnoten.
12 **22** voetnoten.
13 **37** voetnoten.
14 **34** voetnoten.
15 **81** voetnoten.
16 **8** voetnoten.

*Opgedragen aan alle correctoren en persklaarmakers van de wereld
die hun noeste werkzaamheden verrichten in grootse anonimiteit.*

In¹ den² beginne³

Kijk,⁴ zie⁵ je⁶ die⁷ wolk⁸ daar⁹?
Er¹⁰ hangt¹¹ een¹² appel¹³ aan.¹⁴

1 Vgl. een erratavelletje in een uitgeleend boek: 'It is the place where the past is publicly brought in line with the present, where errors of all kinds could be confessed and corrected.' (Seth Lehrer, *Error and the Academic Self: The Scholarly Imagination, Medieval to Modern and Beyond*, Columbia University Press, 2001, p. 39) Vgl. deze correcties, afkomstig van een erratavel van Sloddervos Slauerhoff de Duivendoder, die zelfs onleesbaar kon typen: 'levend' moet zijn 'bevend,' 'zorg' moet zijn 'zoon' en 'spijten' moet zijn 'splijten'.

2 Volgens de grondbeginselen van Te Winkel.

3 Was het wel zo'n vergissing, zo'n gebrek aan beoordelingsvermogen? Was het niet veel te veel een constructie, ingebakken in de opgave? (Vgl. de constructie van een vlek.) Wie ik ben? Ik ben de Encycloop. Koning 1oog. Met mijn monomane blik zie ik maar 1 kant van de zaak. Ik kan me niet vergissen. Aan mijn boek (als ik het ooit publiceer) wordt alleen een lijst met non-errata toegevoegd. Rettekestet!

4 Te laat! Is te laat komen ook een vergissing? Als iets wat je stiekem, schuins, *au fond* eigenlijk heel graag wil of wilde? Vgl. de Fehlleistung van Freud, in *Finnegans Wake* perfect geparafraseerd als: Fail, ICE Thing! en, even verderop, als: Feel lice dung! Het is immers, in het algemeen, weten we van Wittgenstein, moeilijk uit te maken of een iets een regelloos per ongeluk foutje is of past in een stelselmatig patroon van vergissingen. Of vgl. een boek te laat vinden, helemaal onder op de spatieuze stapel met nog te raadplegen literatuur? (zoals *The Poet's Mistake* van Erika McAlpine, Princeton University Press, 2020) Helaas, helaas! Te laat, te laat! Je weet wel hoe dat gaat. Nu loop je hier als dom konijn te rennen als een haas. Als kalkoen zonder kop in een vroeg 15de-eeuwse Londense straat. Oftewel: 'The imperfect is our paradise.' (Wallace Stevens)

5 Men gelieve te verbeteren: zie m.z. ziet.

6 Idem: je m.z. u. U is een ander.

7 Tussen de woorden gapen kloven en dat is mooi. Vgl. Banksy die zei: 'Art should disturb the

comfortable and comfort the disturbed.' Of was het de Mexicaanse dichter en academicus Cesar A. Cruz die dat zei? Of was het H.L. Mencken die zei: 'Satire should comfort the afflicted and afflict the comfortable.' Of zei die 'The newspaper' of 'The journalist' of zelfs 'Good journalism' 'should comfort the afflicted and afflict the comfortable'? Of kwam het van Finley Peter Dunne in een essay uit 1902? AI weet het ook niet. Maar AI weet alleen maar wat wij erin stoppen. Ook het puntloze niet-weten. Do you read me, HAL?

8 *Note to self*: Sta hier even stil, zielige slapjanus, ellendige etterbak, egoïstische eikel, onNobelprijswaardige oelewapper, miezerig kattenmannetje, om je balans op te maken. Wie ben je en waar heb je het aan verdiend om zo aangesproken en opgeroepen te worden? Als een geest verkleefd aan zijn geheime schaduw die 's nachts zwart in bed op hem komt liggen. Hoe sloom en vadsig wel niet de ziel die niet beantwoordt aan 's Liefdes appel en uitnodiging!

9 In het souteraingat. (Die roodomrande wolken... wiens tranen pakken ze in?)

10 In ons taalgebied toch wel een van de meest afgesleten, afgeschaafde, onnadrukkelijke, prozaïsche, zwakste betekenis-eenheden *ever*. Er. En het zit werkelijk overal, als een uitgezaaide kanker voortgewoerd, als je er even op let. En ook als je er niet op let. Daar! In ergens en nergens, in nimmer en immer, in her en der, in erg en erger, in van kwaad tot erger, in vergeten en proberen, in meer en minder, in efemere vlinder en onverteerde hinder, in verknagen en versagen, in heter en beter, in binder en bunder, in misser en visser, in Erik en Gerrit, in Eric en Erwin, in Ernie en Bert.

11 Zie: zo.

12 Namo bhagavate Sumeru kalparā jāya Tathāgatāya Arhate. Samyaksambuddhāya tadyathā Om kalpe kalpe mahākalpe kalpe parishodhani shohā. Tun pa la may sang rinpoche. Kyop pa la may dam chō rinpoche. Dren pa la may gen dun rinpoche. Kyab ne kon chök la chö paaaa böööl. (Tibetaans

1¹⁵ rode¹⁶ appel.¹⁷ Aan.¹⁸
 Pluk¹⁹ de²⁰ rode²¹ appel²²
 (die²³ aan²⁴ de²⁵ wolk²⁶ hangt).²⁷
 Wat²⁸ weet²⁹ je³⁰ nu³¹
 wat³² je³³ nog³⁴ niet³⁵ wist³⁶

Gebod voor het Eten Gaan, in de overlevering van de puntige monnik Jianzhen)

13 Men gelieve te verteren. Eet ze!

14 O, zo...

15 Maar 1? Maar 1. Ja, maar wat voor 1, Tiana Mareen! Plurabellisima Nuvoletta! Zichzelve en onze onze 10 à 11 kinesische zielen sibyllijns bespiegelend in hare hare naaktjapon, van sistijn galweegse schomers gesponnen! O, ja! Ja, ja, Okey! Overste Moeder schiet te hulp!

16 Vgl. een rood oog. Omdat je moest huilen om deze (niet zo) willekeurige meisje.

17 Ooh, een oogappel, als uitnodiging om mee te gaan in deze dichterlijke excentriciteit (*fūkyō*). Thank you, Dave.

18 Je weet niet wat er allemaal kan gebeuren, maar er gebeurt nog veel meer niet.

19 Schaamje, slaapje, heb je wel een wil?

20 Zeng Zi woonde in Wei.

21 Want rooi is de kleur waar ik zwart van zie, witte't nie? 't Is waar, ja, dā is, 't is waar, ja, dā is...

22 Van de vorige regel. De blauwe appel ligt in de kruiwagen, naast de witte inktviskalkschilden en de pruimen. In de regen. Zo zout!

23 ? De tragedie van de homomorfie! Niet te versmaden!

24 Zozo... Die pruimen mag je houden, maar van de kou blijf je af!

25 Gorter woonde in de Wei.

26 Jammer genoeg genoeg gejammerd.

27 Wij zagen een meisje dansen in de regen in Plovdiv.

28 Wat is een filosofisch probleem. Wat is kan niet zijn, en wat niet is kan zijn. Zie noot 18.

29 Er is geen ontkomen aan.

30 Men gelieve wederom te verbeteren: je m.z. u. (Vgl. nu, neem nou, een Vondel: U. Nu! Zet je hoofd af. Ontspan. **HIHIHÂÂRRH!**)

31 Vgl. ook die Vondel van u en ook Sonnet 39 van Ramses Lamers, de haarloze slaapwandelaar van de Vondelkerk, met in het achterhoofd de geruststellende gedachte dat er 9000 Muzen zijn, zoals er ook 34.000 à 84.000 manieren zijn om verlicht te raken en de Grote Manitou deelachtig te worden, aldus de 12de Chamgon Kenting Tai Situpa (in: *Path to Travel*, Palpung Audio and Visual Archive, 2014, p. 53):

Wat slooft mijn Muze ongeïnspireerd
 Als jij, die ademt, in mijn verzen stort
 Je zoete themapunt, zo hooggeleerd
 Dat plat papier te ongeduldig wordt?
 O, dank jezelf, als jij in mij iets ziet
 Dat lezenswaard is voor jouw aangezicht –
 Want schrijft alleen een stommerik jou niet,
 Als jij de inspiratie zelf belicht?
 Wees jij de 10e Muze, 10 keer waard
 Wat rijmers in hun 9 Muzen zien,
 En wie zich opziend wendt tot jou, die baart
 Het regeltal dat eeuwig is nadien.

Acht deze tijd mijn sloofje vakbekwaam

Dan is de pijn voor mij, voor jou de faam.

32 Wat wat is. Wat is is. Wat iets is. Wat niets is.

Wat niet is. Wat wezen wat je ziet is.

33 Zie noot 30. Lees voor 'wederom' 'wederom wederom'.

34 – Papa was een grote wijze.

– Maar ik geloofde het niet. Tot ik hem zag opstijgen in een wolk van licht.

– Terwijl hij gewoon bleef zitten. Waar hij zat. Op z'n ruftende reet. Kwalijke dampen verspreidend tot in het **3**de nageslacht!

35 Volgens Photius hebben we **2** zielen: de **1** in staat tot falen, de andere onfeilbaar. Om met dichter-tekenaar-pianist Thomas Beijer te spreken: **P** is for Paradise, paradise lost. **A** is for apple – we all know the cost.

36 De mens is in beginsel vrouwelijk van aanleg, waarvoor wij de Mitochondriale of Afrikaanse Eva eigenlijk dankbaar zouden moeten zijn, onze recentste gemeenschappelijkste matrilineaire voorouder. Niet te verwarren met onze concestor. Voor de *trait d'union* van de 'rib-uit-het-lijk-kwestie,' zie: S.F. Gilbert en Z. Zevit, **2001**. Congenital human baculum deficiency: The generative bone of *Genesis 2: 21-23*. *American Journal of Medical Genetics* **101: 284-285**.

Conclusie: 'A rib has no particular potency nor is it associated mythologically or symbolically with any human generative act. Needless to say the penis has always been associated with generation, in practice, in mythology, and in the popular imagination. Therefore, the literal, metaphorical, and euphemistic use of the word *tzela* make the *baculum* a good candidate for the singular bone taken from Adam to generate Eve.' Met andere woorden: in den beginne was de vertaalfout. Of de telfout: in de middeleeuwen werd algemeen aangenomen dat mannen een rib minder hadden dan vrouwen. Of de vertelfout: een autoriteit aanroepen om je punt te maken. Bij uitstek een praktijk waarvoor de voetnoot in het leven is geroepen, a.h.w. om je eigen onzekerheden te

verbergen of maskeren, zoals je je ook, met al je onbegrip van wat je weet, kunt verstoppert achter recursieve getallen. Want wat weten we nou, *au fond*? Niks toch? Of toch wel wat? Immers, zo kun je je afvragen: zijn sommige vergissingen nog wel vergissingen of zijn het portalen van ontdekking, tekens van andere werelden, andere binnenaardse aardwaartse levensvormen, wereldbeelden? En zo ja, waarin wijken ze dan af van de standaard? En wat mag die dan wel wezen? Ja, wat is eigenlijk 'normaal'? Wat is waar? Wat we zeker weten? Maar wat weten we dan zeker? En hoe kunnen we dat zeker weten? En wat is het rechte eind waarbij we het al of niet kunnen hebben? Zoals wel vaker helpt Wittgenstein ons ook hier uit de brand, uit de filosofische vliegenvaal: 'Damit der Mensch sich irre, muß er schon mit der Menschheit konform urteilen,' schrijft hij in *Über Gewißheit* (**156**). En ook: 'Kann man sagen: Ein Irrtum hat nicht nur eine Ursache, sondern auch einen Grund? D.h. ungefähr: er läßt sich in das richtige Wissen des Irrrenden einordnen.' (idem, **74**) M.a.w.: iets weten veronderstelt de mogelijkheid van de vergissing, geen zekerheid zonder twijfel. Vergissen is niet alleen menselijk, het is ook wenselijk. 'Wer an allem zweifeln wollte, der würde auch nicht bis zum Zweifel kommen. Das Spiel des Zweifels selbst setzt schon die Gewißheit voraus.' (idem, **115**) – strikt logisch gesproken konden Adam en Eva zich dus helemaal niet vergissen of, om het religieus uit te drukken, een of de erfzonde begaan. Ze hadden immers nog niet van de boom der kennis gegeten. Dank u voor uw aandacht voor deze kwestie.

Gorter en ik¹

Eens op een dag, zo rond Pasen,

verscheen het gezicht van Herman Gorter

op mijn linkervoet.

Wat schaduw, wat los gepulkte en opengereten korstjes,²

wat zweetrestjes en tenenkaas van tussen de tenen vandaan –

wat voorjaarsmoeheid,

zwierend om de blote voeten³, hij was het,

hij was het

helemaal.

De vorm van zijn terracottakleurige kale kop,

zijn niet holle maar zoekende ogen,

zijn marxistisch-leninistische zelfverzekerdheid,

zijn enigszins impetueuze,

stijfhoofdige schoolmeesterachtigheid,

argeloos hunkerend

naar een beetje steun van de werkelijkheid,

en hij glanslachte,

klappertandend, **1** en al beminnelijkheid

onder het motto:

Er zijn **3** dingen

die je niet kunt verbergen:

de zon⁴, de waterige maan⁵

¹ Dit lijkt op zelfpromotie. U kunt ervoor kiezen deze tekst alsnog te plaatsen, maar als moderator ontraad ik u dit ten eerste. Het zal snel worden opgemerkt en bij herhaling kan het een blokkering veroorzaken.

² Geen snee, geen schaafwond, geen wijnvlek, geen blauwe plek, geen moedervlek. Geen tatoeage.

³ Vgl. de olympiërs Volmari Iso-Hollo, Abebe Bikila en Joan Benoit, roemruchte voorlopers van Sifan Hassan. De Finse atleet liep overigens een rondje te veel. Overigens geen kapitale fout.

⁴ Oude zon? Nieuwe zon? Onophoudelijk nieuw, aldus Heraclitus van Efeze. **7**× zo groot als de aarde volgens een vergeten theorie van

Aristarchos van Samos, op **8** miljoen kilometer ervandaan. En of hij morgen weer opgaat, is maar zeer de vraag. Aldus Ludwig Wittgenstein van Wenen.

⁵ Volgens Leonardo da Vinci, 'ook maar een gewoon mens' (Rinus Roelofs), bastaardzoon en autodidact (in die volgorde – want wie wat te bewijzen heeft, die heeft wat, vgl. ook Eric Clapton), werd het maanoppervlak bedekt door een zee, of omgekeerd, het maanoppervlak is een zee. Deze Italiaanse *homo universalis* met een hoofdletter dacht ook dat elk helder schijnend en oplichtend voorwerp, zoals de zon en de maan, klein en nevelig van verre, groter wordt naarmate het verder weg komt te staan. Een kwestie van